

Anmeldelse: Stort viktigere enn dette blir ikke kunsten

Charlotte Thiis Evensen og Marie Sjøvold tar for seg såkalt «triste temaer», men resultatet er ofte forsonende og oppløftende.

KUNST: Dette handlet om andakt og verdighet. Det handlet om anerkjennelse av sårbarhet og sorgarbeid, skriver kritiker Kjetil Røed om utstillingen til Charlotte Thiis Evensen og Marie Sjøvold på Sandefjord Kunstforening. (Bjørn Kamfjord)

Av Kjetil Røed 17/10/2021 17:00

Det er ikke til å stikke under stol at jeg oppsøkte denne utstillingen, fordi jeg nettopp har skrevet en bok om aldring og død og hva kunsten kunne bidra

med her. Likevel var det noe mer enn bekreftelse av egne synsvinkler jeg fant.

For dette handlet om andakt og verdighet. Det handlet om anerkjennelse av sårbarhet og sorgarbeid. Det handlet om hvordan bilder og lyd kan holde fast ved en annen måte å se ting på enn hva vi vanligvis presenteres for.

Kunst

Slutten

Charlotte Thiis Evensen og Marie Sjøvold

Sandefjord Kunstforening

9. oktober–7. november

Minnestund

De første to verkene av Charlotte Thiis–Evensen i utstillingen slår an en seremoniell, andektig tone. Ved lysestaker som står i to skinner langs gulvet ligger det en bunke stearinlys av typen vi kan finne i en kirke. Publikum, blir jeg fortalt, kan tenne lysene og sette dem i staken.

En slik stille stund anmoder om en stille stund og ettertanke, kanskje vi tenker på noen vi har mistet når vi tenner lyset og ser det brenne – eller kanskje vi blir stående å reflektere over noe vanskelig vi selv går gjennom for tiden. Uansett blir vi stemt for det som skal komme i resten av utstillingen.

Ved siden av, på veggen, finner vi en serie trykk av den nederste del av trestammer. Verkene er basert på fotografier og introduserer aldring som tema i utstillingen – men integrerer disse prosessene i natursyklusen. De gamle trærnes riller og spor minner om rynker i hud. Både trær og kropper eldes, viser verket oss, og åpner for et blick som ser poesien i aldringstegnene.

BLOMSTER: Døden er allmenn, men erkjennelsen av den er alltid knyttet til noe konkret, noe Sjøvold reflekterer over i sine bilder av blomster som er brukt i forbindelse med begravelser, skriver Kjetil Røed. (Bjørn Kamfjord)

Verdig aldring

Verdigheten i aldring er også temaet i Thiis–Evensens videoarbeid *Trær som faller* (2010) helt innerst i galleriet. Her ser vi tre aldrende kvinner som danser og leker seg ute i naturen. Kroppene er ikke lenger unge, men de har en autoritet som nekter å kues av det konvensjonelle blikket på kroppsprosessene som forfall. Dette er enkle bilder som skaper et mulighetsrom for reorientering. Det er ekstra interessant at dette lokalet faktisk var et diskotek før det ble et galleri – unge og gamles lek spinnes sammen i rommet.

Utstillingen beveger seg i det hele tatt tett på alternative blikkretningen når det gjelder aldring og død. I et annet rom finner vi et fotografi av en due – signert Marie Sjøvold – som bevarer et magisk øyeblikk kunstnerne opplevde da de hadde det første møtet med Kunstforeningen for å lage utstillingen: duen lå utenfor døren da de kom. Varheten for den døde dyrekroppen som bevares i fotografiet samsvarer med optikken Sjøvold og Thiis–Evensen er ute etter i utstillingen.

De gamle trærnes riller og spor minner om rynker i hud

— Kjetil Røed, kritiker

Mens liket i de fleste sammenhenger er noe skremmende og ubehagelig som skal gjemmes bort i kister og bak sykehusforheng, fastholder de her en oppmerksomhet for den døde, som har tid og rom for forsoning og uredde ettertanke.

Begravelsesblomster

Døden er allmenn, den skjer alle, men erkjennelsen av den er alltid knyttet til noe konkret, et sted å se fra, en erfaring, noe Sjøvold reflekterer interessant rundt i sine bilder av blomster som er brukt i forbindelse med begravelser.

Noen av bildene er så tett på at vi ser vekstenes cellestruktur, og viser frem en fremmed verden av overflater og konturer som minner mer om landskap på fjerne planeter, eller kanskje strukturer i våre indre organer, enn om de vakre vekstene vi plasserer på andres bærer når de dør. For kort tid siden hadde de en pryd- og minnefunksjon for en helt konkret familie, men nå, der de ligger i containeren, er de tilbake i naturens eget kretsløp. Sjøvolds bilder fanger den tvetydige tilstanden blomstene befinner seg i, mellom begravelse og avfall, og holder det fast i et gjennomtrengende forsøk på å fange dødens mysterium.

Blomstene åpner for et mulig fristed i det flettverket av konvensjoner og offisielle ritualer rundt døden som vi vanligvis er fanget i. Blomsterbildene og flere andre verk på utstillingen viser at vi aldri kan finne endelige svar når det gjelder vår egen sårbarhet, aldring og død, men at vi hele tiden må kretse tilbake til utgangspunktet og stille nye spørsmål. Etter hvert som vi beveger oss på livets vei, vil andre synsvinkler tvinge seg på.

ALDERDOM: Verdigheten i aldring er temaet i Thiis–Evensens videoarbeid *Trær som faller* (2010), hvor vi ser tre aldrende kvinner som danser og leker seg ute i naturen. (Bjørn Kamfjord)

Viktige spørsmål

Og kanskje det er akkurat dette som er utstillingens primære budskap: at forsoning med kroppens del av et større kretsløp, og at vi trenger å se det

vakre i det grusomme at vi skal forsvinne. For – når alt kommer til alt – er det disse prosessene som er betingelsen for at vi i det hele tatt lever, uansett hvor vi befinner oss i livet. «Der én samtale slutter, kan en ny begynne», som kunsthistoriker Nina M. Schjønsby sa i sin åpningstale.

På veien ut tenner jeg et lys og tenker på hvordan en utstilling som dette får frem det beste ved kunsten – hva den kan bistå oss mennesker med. Den kan holde oss fast i forsøk på å se disse eksistensbetingelsene; men den kan også skape nye ståsteder vi selv ikke hadde kommet opp med og billedrom som kan utvide hvordan vi tenker fra før om livets viktigste spørsmål. Særlig viktigere enn det blir det ikke.